

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE BARCELONA
FACULTAD DE CIENCIAS DE LA INFORMACIÓN

DEPARTAMENTO DE TEORÍA DE LA COMUNICACION

INTRODUCCIO A LA COMUNICACIO MASSIVA

Ciències de la Informació. UAB.

Prof. Josep Gifreu

PROGRAMA (Curs 1978/79)

- 1 - Presentació. El fet de la comunicació. El procés de comunicació. Comunicació interpersonal i comunicació massiva. Informació i comunicació. Institucions i mitjans de comunicació massiva. Àmbits d'investigació. Plantejaments metodològics d'aquest curs introductorí.

1ª Part: Els Mitjans de Comunicació Massiva en el món

- 2 - De l'era Gutemberg a l'era electrònica (I). Mitjans hegemònics de comunicació massiva: premsa, ràdio, televisió, cinema i publicitat. Principals trets de l'evolució seguida i tendències actuals.
- 3 - De l'era Gutemberg a l'era electrònica (II). Altres mitjans no hegemònics de comunicació massiva: mitjans populars i tradicionals, mitjans de conserva i difusió dels productes culturals, nous mitjans derivats de l'aplicació de l'electrònica a la comunicació, etc. Situació i perspectives.
- 4 - Estructures dels MCM en el món. Països capitalistes: el model ianqui-americà i el model europeu. Països socialistes: el model soviètic i l'aplicació als altres països socialistes. La situació al "tercer món".
- 5 - Els MCM a Espanya. Radiografia de la comunicació massiva sota el franquisme. Adequació i noves tendències sota la democràcia formal.
- 6 - Els MCM a Catalunya. Situació estructural dels principals mitjans. Problemàtica i expectatives davant la recuperació de l'autonomia.

2ª Part: Poder i misèria de la comunicació massiva

- 7 - Concentració de poder, concentració dels MCM. Els grans trusts de premsa. Monopolis estatals de ràdio i TV. Els oligopolis ianquis de ràdio, cinema i TV.
- 8 - Imperialisme i comunicació. Les grans agències informatives internacionals. Electrònica i colonització. Electrònica i contrarrevolució. La conferència de Ginebra de 1963. Circuits mundials de distribució de missatges.
- 9 - El poder subversiu dels MCM. Experiències varies. Electrònica i revolució cultural.

3ª Part: Comunicació, organització i lluita de classes

- 10 - El sistema de comunicació social. El sistema dominant, els sistemes dominats i el paper de l'Estat. Funcions dels MCM en la societat. La comunicació com a producció.
- 11 - Mitologia burgesa sobre la comunicació massiva. L'opinió pública. La llibertat de premsa. L'objectivitat de la informació.
- 12 - La professió periodística. Informar és dirigir. Funció política del professional de la informació. Periodisme i lluita de classes.
- 13 - La propaganda política. Formes, tècniques i funcions. Informació, publicitat i propaganda. Propaganda i agitació.
- 14 - Comunicació i alliberament. La nova tecnologia comunicativa davant del futur. Llibertat d'expressió i poder d'emetre. Lluita de classes i apropiació popular dels MCM.

SISTEMA D'AVALUACIO

Els estudiants es podran acollir a un dels dos sistemes d'avaluació següents: avaluació contínua o exàmens finals escrits.

- 1) Avaluació contínua: aquest sistema implica una assistència assídua a les classes i superar
  - a) per a la primera part del programa, una prova escrita durant el segon trimestre, en base a la matèria donada a classe i a la bibliografia de l'apartat a) corresponent a aquesta primera part;
  - b) una recensió comparativa sobre dos dels llibres compresos en els apartats a) de la segona i tercera part del programa, a lliurar abans del 30 d'abril, i
  - c) un treball de recerca individual o en equip (màxim de tres persones) sobre un tema prèviament aprovat pel professor, treball que podrà ser exposat a classe d'acord amb les conveniències del curs.
- 2) El sistema d'exàmens finals escrits implica superar els següents requisits:
  - a) presentació d'una memòria, escrita prèviament als exàmens i no inferior als 20 folis, sobre els continguts de l'assignatura tractats a classe, o bé sobre les lectures efectuades dels llibres dels tres apartats a) de la bibliografia;
  - b) exàmens escrits en base als llibres dels tres apartats a) de la mateixa bibliografia.

Abans del 15 de novembre, els estudiants presentaran un fitxa personal on constarà el sistema d'avaluació escollit.

Pel que fa als estudiants que s'acullin al sistema d'avaluació contínua, hauran de presentar abans del 30 de novembre una altra fitxa amb el projecte del treball de recerca que, d'acord amb les indicacions del professor, hauran d'elaborar durant un període prèviament fixat. Els treballs de recerca podran abordar aspectes o problemes concrets entorn dels temes 5-14. En cas que no superin algun dels tres requisits, tindran opció també a presentar-se als exàmens finals, i si haguessin superat dos dels requisits, no els caldrà presentar la memòria.

CONVOCATORIA DE SETEMBRE

Condicions idèntiques als sistema d'exàmens finals, excepció feta per als estudiants d'avaluació contínua que hagin superat durant el curs dos dels tres requisits, els quals no hauran de presentar la memòria esmentada.

INTRODUCCIO A LA COMUNICACIO MASSIVA
Prof. Josep Gifreu

B I B L I O G R A F I A

1ª Part: Els MCM en el món

a)

CAZENEUVE, J., "Sociología de la radio-televisión", Paidós, B.A.
VAZQUEZ MONTALBAN, M., "Informe sobre la información", Fontanella, Barcelona.

VERDIER, J.-DEPLAS, B., "La publicidad", Oikos-Tau, Barcelona.

b)

CASTELLO ROVIRA, J., "La radio amordazada", Sedmay, Madrid.

ESCARPIT, R., "La revolución del libro", Alianza, Madrid.

EZCURRA, L., "Historia de la radiodifusión española", Ed Universidad de Navarra, Pamplona.

GOROSTIAGA, E., "La radiotelevisión en España", Ed Universidad de Navarra, Pamplona.

GUBERN, R. - FONT, D., "Un cine para el cadalso", Euros, Barcelona.

GUILLAMET, J., "La nova premsa catalana", Ed 62, Barcelona.

HANKARD, M., "La radio y la televisión en Europa", Ciespal, Quito.

NIETO, A., "La empresa periodística en España", Ed Universidad de Navarra, Pamplona.

RAGUE, Mª J., "Los movimientos Pop", Salvat, Barcelona.

REVESZ, L., "Ley y arbitrariedad en la prensa soviética", Ed Universidad de Navarra, Pamplona.

TERROU, F., "La información", Oikos-Tau, Barcelona.

VOYENNE, B., "La prensa en la sociedad contemporánea", Editora Nacional, Madrid.

WILLIAMS, R., "Los medios de comunicación social", Península, Barna.

2ª Part: Poder i misèria de la comunicació massiva

a)

MATTELART, A., "Agresión desde el espacio", Siglo XXI, Buenos Aires.

SCHILLER, H.I., "Comunicación de masas e imperialismo yanqui", Gustavo Gili, Barcelona.

b)

BERDETTO, P., "Cine, fábrica y vanguardia", Gustavo Gili, Barcelona.

DORFMAN, A., "Ensayos quemados en Chile: inocencia y neocolonialismo", De la Flor, Buenos Aires.

MATTELART, A., "La cultura como empresa multinacional", Era, México.

NORDENSTRENG, K - VARIS, T., "¿Circula la televisión en un solo sentido?", Unesco, París.

SERVAN-SCHREIBER, J.L., "El poder de informar", Dopesa, Barcelona.

3ª Part: Comunicació, organització i lluita de classes

a)

ENZESBERGER, H.M., "Elementos para una teoría de los medios de comunicación", Cuadernos Anagrama, Barcelona.

LENIN, V.I., "La información de clase", Siglo XXI, Buenos Aires.

TAUFIC, C., "Periodismo y lucha de clases", Akal, Madrid.

b)

DESANTES, J.M. - NIETO, A - URABAYEN, M, "La cláusula de conciencia", Ed Universidad de Navarra, Pamplona.

DOMENACH, J.M., "La propaganda política", Ed 62 i Península, Barna.

ELLUL, J., "Historia de la propaganda", Oikos-Tau, Barcelona.

MADVEDKINE, A.I., "El cine como propaganda política. 294 días sobre ruedas", Siglo XXI, Buenos Aires.

MATTELART, A., "La comunicación masiva en el proceso de liberación", Siglo XXI, México.

PEREZ MERINERO, C i D., "Del cinema como arma de clase", Fernando Torres, Valencia.

REICH, W., "La psicología de masas del fascismo", Roca, México.

SAUVY, A., "La opinión pública", Oikos-Tau, Barcelona.

SCHWOEBEL, J., "La prensa, el poder y el dinero", Dopesa, Barcelona.

Obres generals

"Europe Year Book" (en anglès, només per a dades actualitzades sobre els MCM en els països del món).

MOLES, A.-ZELTMANN, Cl., "La communication et les mass media", Marabout, Paris.

PAGANO, C. - FAGES, J.B., "Diccionario de los medios de comunicación", Fernando Torres, Valencia.